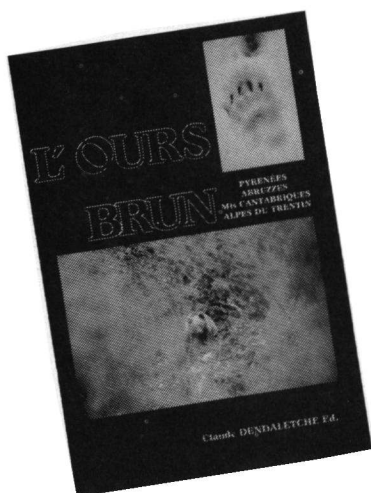

boekbesprekingen

Themanummer over de Bruine Beer

De Bruine Beer is helaas al bijna een Millennium verdwenen uit de Nederlandse fauna, maar in Noord-, Oost- en Zuid-Europa is deze spectaculaire diersoort nog aanwezig, zij het soms in minimale restpopulaties. Over de (rest)populaties van zuidelijk Europa is nu onder redactie van Claude Dendaletche een zeer lezenswaardige overzichtsstudie verschenen (zie ook 'Huid en Haar', 3 (4-5) : 139-142 en 4 (1) : 1-14). Het boek is uitgebracht als nummer 6 in de a-periodiek verschijnende reeks Acta Biologica Montana.

Per nummer van ABM wordt een thema uit de ecologie van de bergen gekozen, dat dient als integratiekader voor alle artikelen en waarin men dat thema uit vele, voor de ecologie van de bergen relevante gezichtspunten tracht te belichten. Dit maal is dus de Bruine Beer als onderwerp gekozen.

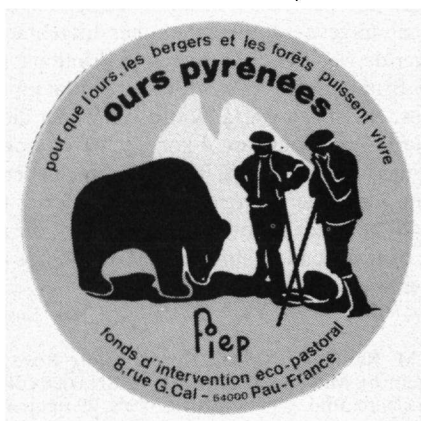
Het boek is een produktie van een groot aantal onderzoekers uit verschillende landen: Spanje, Frankrijk, Italië, Verenigde Staten van Amerika en Joegoslavië. Hierdoor is veel kennis bij elkaar gebracht.

Na enkele inleidende teksten krijgt men eerst

een rondleiding langs de beren in de wereld en vervolgens langs de Bruine Beer en Holenbeer in het Kwartair. Het is niet meer dan even snuffelen aan deze onderwerpen, waarbij onder andere aspecten aan de orde komen als de relatie met de prehistorische mens in Europa (kultus, jacht, rotstekeningen) en het uitsterven van de Holenbeer.

Daarna komt uitgebreid de status van de Bruine Beer aan de orde in een viertal Zuid-europese regio's: het Cantabrisch Gebergte, de Pyreneeën, Abruzzo in de Apennijnen en Trentino Alto Adige in Noord-Italië. Daarbij komen allerlei facetten aan de orde zoals polymorfisme, voortplanting, voeding, gewoonten, bescherming, onderzoek en radiotelemetrie, enz. Van de Balkanpopulaties wordt alleen kort iets over de Bruine Beer in Joegoslavië gezegd.

Het tweede deel van het boek bevat vervolgens een aantal anthropologische/etnozoologische hoofdstukken, waarin een breed scala van onderwerpen de revue passeert: jacht, toponiemen, symboliek van de Bruine Beer in volksfeesten en carnaval, de Bruine Beer als mythisch dier, algemene meningsvorming over de Bruine Beer, de berenkultuur bij de oude Baskische bevolking, oude teksten uit de Pyreneeën met betrekking tot de Bruine Beer, en dergelijke.

In een slothoofdstuk wordt ten slotte gepleit voor het redden van de Bruine Beer en de natuurbossen in de bergen.

L'Ours Brun is geen boek dat verhaalt van grote nieuwe ontdekkingen. Van de meeste onderzoeksprojecten is ook al eerder verslag gedaan.

De hoofdstukken in dit boek zijn eerder geactualiseerde rapportages. De meerwaarde van dit boek ligt vooral in het bijeenbrengen van de basisinformatie, met de onderzoekgegevens en etnozoölogische data uit verschillende landen. Het is deze integratieve benaderingswijze, kenmerkend voor de publicaties in de ABM-reeks, die er voor gezorgd heeft dat voor zover de stand van kennis het toelaat hier een vrij compleet beeld is geschaapt van de ecologie van de Bruine Beer in een aantal Zuideuropese berggebieden. Het is jammer dat Zuidoost-Europa daarbij vrijwel buiten het gezichtsveld is gebleven.

Het boek is geschreven in de Franse taal; het is goed verzorgd, gedrukt op hoogglanspapier en rijk geïllustreerd. Voor geïnteresseerden in de Bruine Beer is aanschaf zeer zeker de moeite waard.

Roel Cosijn

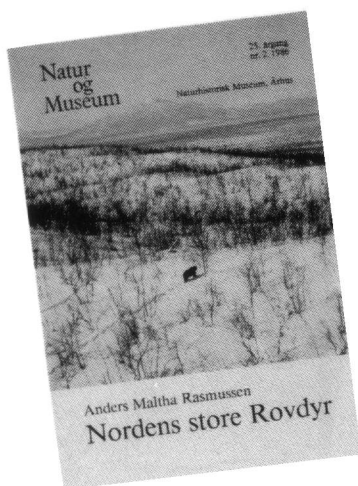
Claude Dentaletche Ed. (1986): L'Ours Brun. Acta Biologica Montana, No. 6. ISSN 0755-723X, 24 x 16 cm, 236 bladzijden, 63 figuren, 7 tabellen, 65 zwart-wit foto's, 19 kleurenfoto's, 147 referenties. De prijs is FF 160 + FF 15 (porto), over te maken aan: Centre Pyrénéen de Biologie et Anthropologie des Montagnes, 9 rue Gaston Chaze, 64000 Pau, Frankrijk.

Themanummer 'Natur og Museum' over grote roofdieren

Het Deense kwartaaltijdschrift 'Natur og Museum' heeft als nummer twee in 1986 een fraai uitgevoerd themanummer uitgebracht over de vier grote roofdieren in Scandinavië: de Bruine Beer, de Wolf, de Veelvraat en de Los. Naast een viertal hoofdstukjes per diersoort zijn er een aantal korte schetsen opgenomen over thema's, zoals de geschiedenis van deze diersoorten in Denemarken, de jacht op deze diersoorten en de risico's die zij al of niet zouden kunnen opleveren voor de mens.

Roel Cosijn

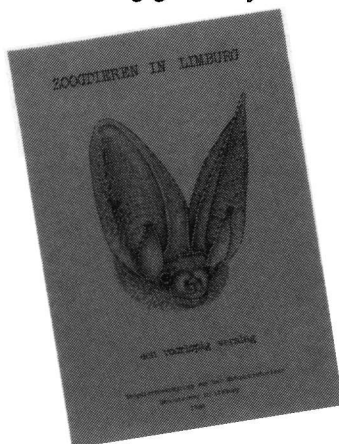
A.M. Rasmussen (1986): Nordens store Rovdyr. Natur og Museum 25 (2) : 1-31. ISSN 0028-0585, 10 kleurenfoto's, 14 zwart-wit foto's, 29 figuren &

tekeningen. Het nummer kost Dkr. 26 en is te bestellen bij: Naturhistorisk Museum, Bygning 210, Universitetsparken, 8000 Århus C., Denemarken. Deense postgiro 6 460 135.

Zoogdieren in Limburg (voorlopig verslag)

Gedurende de afgelopen vijf jaar hebben ruim honderd medewerkers van de Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg meer dan 10.000 historische en recente waarnemingen van zoogdieren in de provincie Limburg weten te verzamelen. Al deze gegevens zijn nu voor het

eerst gebundeld in een voorlopige verspreidingsatlas. Een werk dat zich niet alleen wil richten tot de zoogdierspecialisten, maar dat tevens aan alle geïnteresseerden een ingang biedt tot de zoogdierstudie. Naast een uitvoerige inleiding over het hoe en waarom van de

Zoogdierenwerkgroep, bevat het verslag namelijk besprekingen van alle 62 ooit in de provincie Limburg vastgestelde zoogdier-soorten. Bij elk van deze soorten komen achtereenvolgens een beschrijving van de uiterlijke kenmerken, verschilpunten met verwante soorten, leefwijze, inventarisatiemogelijkheden, verspreiding, biotoop en voorkomen in Limburg aan de orde. Het verslag besluit met een tweetal artikelen over het hamster- en het slaapmuizenonderzoek in Limburg. Het is een zoogdieratlas geworden, waarvan de waarde ver boven die voor deze provincie uitgaat. Keurig verzorgd en enorm veel interessante informatie. Voordat elke provincie in ons land zóver komt zal het nog wel even duren, maar misschien kunnen andere provinciale zoogdierwerkgroepen hier een voorbeeld aan nemen.

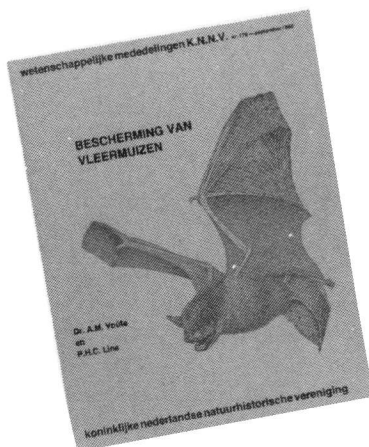
Willem Vergoossen & Walther van der Coelen: Zoogdieren in Limburg - een voorlopig verslag. Met medewerking van Jo van der Coelen, John Knoors, Peter Twisk, Piet Bergers, Ruud Foppen, Ton Lenders, Elio Pelzers & Jan Weertz. Tekeningen van Peter Twisk, 162 bladzijden, 84 kaartjes, 3 tabellen (1986). Uitgave van de Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Maastricht. Het verslag is verkrijgbaar bij het secretariaat van de Zoogdierenwerkgroep, per adres J. Knoors, Raadhuisstraat 3, 6061 EA Posterholt en door storting van f 19,50 (voor leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg) of f 22,50 (voor niet leden) + f 4,50 portokosten op postgiro 3 607 042 ten name van secretaris J. Knoors, Posterholt onder vermelding van het gewenste.

Bescherming van vleermuizen

Op een bijeenkomst die eind september werd gehouden ter gelegenheid van de opening en officiële ingebruikneming van het kantoor van de Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging te Utrecht werd de op de praktijk van de bescherming van de vleermuizen gerichte uitgave aangeboden aan de directeur van Natuur en Milieu en Faunabeheer van het ministerie van Landbouw en Visserij. Dit ministerie verleende subsidie om de verspreiding van deze uitgave te bevorderen.

Het is een uitvoerige handleiding waarin een overzicht wordt gegeven van de vele praktische mogelijkheden voor de bescherming van vleermuizen, zoals de bescherming van de winter- en zomerverblijfplaatsen, vleermuis-kasten, onderzoek ten behoeve van de bescherming van vleermuizen, waarheen met

dode vleermuizen. Voor het raadplegen van vleermuisdeskundigen, het verkrijgen van namen en adressen van organisaties die zich met de bescherming van vleermuizen bezighouden en voor het bestellen van informatie-materiaal over vleermuisbescherming wordt men verwezen naar de Afdeling Bescherming Inheemse Fauna en Flora van bovengenoemd

ministerie. Het is te hopen dat men dan toch wat alerter op de diverse zaken, die de bescherming van vleermuizen betreffen, zal inspringen.

Het is voor de vleermuisbescherming een winstpunt dat de bunkers uit de Tweede Wereldoorlog tot monumenten zullen worden gerekend en daardoor ook voor vleermuizen van grotere waarde kunnen worden. Ten gevolge van de zogenaamde 'zure regen' moeten heel wat oude bomen, soms voortijdig, het loodje leggen. Hieronder bevinden zich heel wat voor vleermuizen geschikte schuilplaatsen. Wij hopen dat dit door de vleermuisbeschermers tijdig onder ogen zal worden gezien.

Iedereen die zich tot het behoud van de vleermuizen voelt aangetrokken zal door dit waardevolle boekje worden aangezet tot praktische beschermingsactiviteiten. Vanzelfsprekend ook een nuttige informatiebron voor controleurs van nestkastjes die voor vogels zijn opgehangen.

A.M. Voûte & P.H.C. Lina: Bescherming van vleermuizen. Wetenschappelijke Mededelingen KNNV, nummer 176 (1986), 38 bladzijden, 24 afbeeldingen, 1 tabel. Prijs f 10,- (voor leden) of f 12,50 (voor niet-leden) over te maken op giro 13 028 ten name van Bureau KNNV, Burgem. Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud, 02263-1445. De prijs is inclusief porto en verpakking.

Het Zeeuwse melkschaap

Het melkschapenras, dat al eeuwenlang in ons land wordt gehouden voor de melkproductie, onderscheidt zich van andere schapenrassen door een grote melkrijkheid en hoge vruchtbaarheid. Binnen onze landsgrenzen kennen wij het Friese en het Zeeuwse Melkschaap. Door hernieuwde belangstelling voor het melkschaap in de jaren zestig breidt hun aantal zich thans weer uit.

In dit boekje wordt, behalve raskenmerken en eigenschappen, ook uitvoerig aandacht besteed aan de samenstelling en de kenmerken van de melk en aan de kaasbereiding. Deze uitgave zal niet alleen voor alle houders van melkschapen interessant zijn, maar ook voor diegenen die in dit eeuwenoude ras zijn geïnteresseerd, belangwekkende informatie verschaffen.

J.H. Lantinga: Het Zeeuwse melkschaap, een eeuwenoud ras. 49 bladzijden, 10 afbeeldingen (1986). Uitg. Thieme, Zutphen. Prijs f 14,75.

Wet bedreigde uitheemse diersoorten

In de editie Schuurman & Jordens van de Nederlandse Staatswetten is nu ook een deeltje over de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten (BUD) uitgegeven. De wet van 8 januari 1975, Stb. 48, houdende regelen ter bescherming van bedreigde uitheemse diersoorten, zoals deze sindsdien is gewijzigd en andere wettelijke regelingen ter uitvoering van de Overeenkomst van Washington (ook wel met de Engelse afkorting CITES aangeduid). Deze overeenkomst kwam tot stand op 3 maart 1973 en trad op 1 juli 1975 in werking, nadat deze door tien landen was geratificeerd. Thans telt deze overeenkomst meer dan negentig aangesloten landen.

In het kader van de In- en Uitvoerwet is een tweetal besluiten genomen: het In- en uitvoersbesluit bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten en de Beschikking bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten 1985. Wel is een wijziging van de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten van kracht geworden die tot doel had een aantal onvolkomenheden in de wet op te heffen. Vanwege de samenhang met de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten en bovengenoemde verordening zijn deze besluiten opgenomen in dit deeltje en niet in de deeltjes betreffende de In- en Uitvoerwet (Schuurman & Jordens nummer 153).

Teneinde de gebruiker een meer up-to-date beeld te geven van de huidige stand van zaken op het onderhavige beleidsterrein zijn de toelichtingen bij recente besluiten meer in extenso weergegeven. Voor de in de bijlage gegeven communautaire internationale regels is een korte toelichting opgenomen waarin het verband tussen de soorten ressorterende respectievelijk onder de overeenkomst, de Europese Verordening nr. 3626/82 en de nationale uitvoeringswetgeving wordt geschetst. Ook wordt in deze toelichting een lijst met landen aangesloten bij de overeenkomst gegeven evenals de bijbehorende data van inwerkingtreding.

Wet bedreigde uitheemse diersoorten. Bewerkt door drs. J.G. van Beek (beleidsmedewerker bij het ministerie van Landbouw en Visserij), 180 bladzijden. Eerste druk. Editie Schuurman & Jordens nummer 80 A (1986). Uitg. W.E.J. Tjeenk Willink, postbus 25, 8000 AA Zwolle. Prijs f 16,50.

Zoogdieren van de Benelux Herkenning en onderzoek

In 'Huid en Haar' 5 (2) : 80-81 maakten wij melding van de interessante veldgids over zoogdieren van de Benelux, die zich in een grote interesse mag verheugen.

Helaas werd het gironummer voor bestellingen van dit boek verkeerd vermeld. Bestellingen voor Nederland zijn mogelijk door overmaking f 16,50 op postgironummer 233 040 ten name van de Jeugdbondsuitgeverij, 's-Graveland.